

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації аспіранта 4 року денної форми навчання Ножова Едварда Миколайовича на тему «Людський розвиток як фактор стратегічної конкурентоспроможності регіональної економіки» на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 051 Економіка.

28 квітня 2026 року

1. Виконання освітньо-наукової програми.

Здобувач ступеня доктора філософії, аспірант 4 року денної форми навчання (надалі – аспірант) Ножов Едвард Миколайович у повному обсязі виконав індивідуальний навчальний план відповідно до освітньо-наукової програми аспірантури ДВНЗ «Ужгородський національний університет», що повністю відповідає вимогам Національної рамки кваліфікацій та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 № 261 (зі змінами).

Аспірант Ножов Е.М. у процесі виконання освітньо-наукової програми опанував глибокими знаннями у галузі економіки в повній мірі, а також засвоїв окреслені програмою загальнонаукові навички та професійно-кваліфікаційні компетентності, що є необхідними для проведення системного та логічно послідовного, обґрунтованого наукового дослідження. Дисертаційне дослідження дозволяє стверджувати, що аспірант Ножов Е. М. володіє широким спектром загальнонаукового світогляду та характеризується дотриманням норм наукової, професійної етики і моралі.

Аспірант в повному обсязі оволодів комплексом необхідних дослідницьких умінь та навичок, зокрема тих, котрі охоплюють планування дисертаційної роботи та проведення дослідження, організації послідовності його виконання та безпосереднього проведення етапів відповідно до попередньо сформульованих мети й завдання, застосування комплексу наукових методів та технологій наукового дослідження, в тому числі статистично-математичних і комп'ютерно-інформаційних, необхідних для отримання, структурування, аналітичного опрацювання та синтезу даних, перевірки достовірно отриманих результатів, їх систематизації та типологізації.

Аспірант у повній мірі оволодів необхідними мовними компетентностями для репрезентації результатів власного наукового дослідження в усній та письмовій формах, а також для повного розуміння та глибокого якісно-кількісного аналізу іноземних джерел наукової літератури, довідників та експертних висновків й рекомендацій з подальшою науковою обробкою отриманих даних.

2. Виконання індивідуального плану наукової роботи (наукова складова освітньо-наукової програми).

Індивідуальний план наукової роботи аспіранта Ножова Е.М. затверджений рішенням вченої ради економічного факультету Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет» (протокол № 2 від 21.10.2019 року).

Науковий керівник – кандидатка економічних наук, професорка, професорка кафедри економіки, підприємництва та торгівлі Кубіній Н.Ю.

Термін виконання роботи: 2022-2026 роки.

Аспірант Ножов Е.М. послідовно та якісно виконав усі розділи затвердженого індивідуального плану наукової роботи у чітко встановлені терміни, що було підтверджено результатами обговорення відповідних проміжних, піврічних та річних звітів на засіданнях кафедри економіки і підприємництва та Вченої ради економічного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Дослідження проведені аспірантом у чітко визначені терміни згідно затвердженого плану та графіку, в повному обсязі і відповідно до основних стандартів та норм із застосуванням сучасних комп'ютерно-інформаційних підходів для статистичного аналізу даних.

3. Актуальність теми дослідження.

Поглиблення ринкових відносин, що супроводжується посиленням конкуренції між регіонами за ресурси та ринки збуту продукції регіонального бізнесу супроводжується посиленням турбулентності національного та глобального середовища, обумовлене високим ступенем невизначеності майбутнього регіональних економік.

Все це актуалізує значимість та необхідність концентрації уваги на стратегічному управлінні процесами розвитку регіональної економіки та формуванні довгострокових конкурентних переваг, що спираються на індивідуальні особливості територіальних економік та їх стратегічні можливості. Одним з основних чинників стратегічного розвитку регіональної економіки виступає людський розвиток та його якісне наповнення. Його значення, складність та висока відповідальність обумовлюють доцільність впровадження стратегічного управління ним.

Саме стратегічне управління людським розвитком є тим важелем, що дозволяє не тільки залучити до процесу управління регіоном адміністративний ресурс, а й використовувати демократичні джерела суспільного розвитку, ділові кола, наукову еліту та освітній потенціал. Тому проблематика розвитку регіону на засадах стратегічної конкурентоспроможності, його управління стратегічними чинниками набувають дедалі більшої актуальності.

Приймаючи до уваги вищенаведене, можна констатувати, що тема дисертаційного дослідження Ножова Е.М. є значимою, аргументованою, практично- та науково-обґрунтованою і полягає у вирішенні актуального завдання, орієнтованого на формування високорозвиненого та адекватного

сучасним вимогам людського потенціалу як фактору стратегічної конкурентоспроможності регіону.

4. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційна робота виконана відповідно до запланованих кафедрою економіки та підприємництва ДВНЗ «Ужгородський національний університет» наукових досліджень за темою: «Інноваційно-інвестиційні засади стійкого розвитку базових галузей національного господарства в умовах євроінтеграції» у період 2019–2023 рр., номер державної реєстрації 0119U101945, і теми «Сучасні виклики розвитку територіальних економічних систем» з 2024 року по с.ч. (ДР 0124U003247), при виконанні якої автором розширені теоретичні засади стратегічної конкурентоспроможності регіональної економіки, удосконалені підходи до сутності людського розвитку, системи факторів стратегічної конкурентоспроможності. Проведена ідентифікація якостей людського потенціалу, що визначають конкурентоспроможність регіональної економічної системи, представлена кореляційна модель впливу факторів на розвиток Закарпатської області, обґрунтована імітаційна модель стратегічного управління людським розвитком.

5. Формулювання наукового завдання (проблеми), нове розв'язання якого отримано в дисертації.

У дисертаційній роботі наведено нове вирішення наукового завдання, що полягає у науковому обґрунтуванні теоретичних положень та рекомендацій прикладного характеру щодо активізації людських трансформацій, спрямованих на побудову регіональної конкурентоспроможності та стабільний, довготривалий розвиток регіональної економіки.

6. Наукові положення, розроблені особисто дисертантом та їх новизна.

Аспірантом, Ножовим Е.М. на основі отриманих результатів дослідження вперше представлено спектр властивостей людського розвитку, необхідних для забезпечення стратегічної конкурентоспроможності регіону, а саме інтенціональність, нелінійний характер, інтерактивність, динамічність, конвергентність, сприяння зростанню доданої вартості, поширення сфери застосування гідної праці, підвищення ефективності людського потенціалу та розвитку регіональної економіки, вимога впровадження стратегічного управління; побудована структурно-функціональна експлікативна модель стратегічного управління людським розвитком, що містить такі основні блоки: функціональна складова, структурна компонента, зовнішнє середовище, управлінська ланка, ядром якої є контентно-інтеграційна стратегія людського розвитку, контентна складова котрої включає якісне перетворення людського розвитку на основі різноманітних субстратегій та застосування різноманітних методів, а інтеграційна поєднує різноманітні сфери економіки та соціуму регіону; удосконалено: категоріальний апарат теорії конкурентоспроможності,

що дало змогу виявити ознаки факторно-системного підходу до сутності стратегічної конкурентоспроможності, котрі включають: а) ієрархічність факторів, що складають структуру системи; б) взаємодію чинників, внаслідок чого вони розвиваються, а також розвивається сама система; в) забезпечення впливу факторів на формування мети регіональної економіки, а також на досягнення поставленої мети; г) на відміну від множинності або простої сукупності чинників, тобто редукціонізму, саме система забезпечує результат дії певної закономірності її факторної побудови; факторний підхід, який дає змогу розглядати людський розвиток як конструктивний та рекурсивний чинник регіональної конкурентоспроможності, котрий, у першому випадку постає як технічний елемент розвитку регіональної економічної системи, як опорна конструкція системи конкурентоспроможності, як креативний елемент, що забезпечує стратегічну конкурентоспроможність регіону, а у другому є таким фактором, котрий спричиняє постійне самооновлення, виникнення нових рис, нового наповнення, тобто виконує рекурсивну функцію; набули подальшого розвитку: механізми стратегічного управління людським розвитком на засадах застосування реперних точок, котрі є ключовими етапами або орієнтирами, які допомагають відстежувати прогрес у розвитку особистих і професійних якостей індивідуума як на особистому рівні, так і на рівні людського розвитку у бізнесі та на рівні регіональної економіки; основні імперативи теорії стратегічної конкурентоспроможності, до яких віднесено принципи конвенціональності, холізму, емерджентності та перманентного стратегічного контролінгу.

7. Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, які захищаються.

Наукові положення, висновки та практичні рекомендації, викладені в дисертації Ножова Е.М., є достовірними та аргументованими, що забезпечується достатньою кількістю проаналізованих даних за період з 2010 року. Це дозволило дослідити тренди, що склалися в економіці Закарпатської області та визначити фінансово-економічний стан регіонального бізнесу.

Процес дослідження класично структуровано, проведено логічно та коректно з методичної точки зору відповідно до плану дослідження, покладених мети та завдань. Організація дослідження забезпечила послідовний характер наукових дій, що забезпечили зв'язок результатів, отриманих на різних етапах роботи. Саме такий підхід забезпечив відповідність висновків поставленим завданням, а чіткість та характер їх формулювання в повній мірі відображає наукові положення, висвітлені в дисертації. Наведені в дисертації таблиці та рисунки розміщені логічно по тексту роботи, з яким вони безпосередньо пов'язані, доповнюють його та сприяють кращій презентації найбільш значущих даних та їх унаочненню.

Методологічну основу дисертаційної роботи формують загальнонаукові та конкретно наукові методи: монографічний - для дослідження сучасних теоретичних підходів до сутності конкурентоспроможності та людського розвитку як фактору випереджального зростання регіональної економіки; метод наукової абстракції, що дозволяє відсторонитися від другорядних деталей та

сконцентруватися на головному, тобто сутності людського розвитку та його ролі у побудові визначальних конкурентних переваг; метод узагальнення, який надає можливості описати рекомендації щодо впровадження системи стратегічного управління людським розвитком у регіоні; метод каузальної індукції - при визначенні впливу факторів на результати розвитку регіону та ін. Також знайшли застосування методи матричного аналізу, стратегічних оцінок, порівняння, динаміки, середніх величин та ін.

8. Наукове та практичне значення дисертаційної роботи. Теоретичне значення одержаних результатів.

Отримані в ході виконання дисертаційної роботи дані сприяють формуванню нового комплексного підходу до людського розвитку та стратегічного управління ним у регіоні. На основі науково-теоретичного аналізу та критичного огляду сучасних концептів запропоновано вдосконалення категоріального апарату теорії конкурентоспроможності, що дало змогу виявити ознаки факторно-системного підходу до сутності стратегічної конкурентоспроможності, котрі включають: а) ієрархічність факторів, що складають структуру системи; б) взаємодію чинників, внаслідок чого вони розвиваються, а також розвивається сама система; в) забезпечення впливу факторів на формування мети регіональної економіки, а також на досягнення поставленої мети; г) на відміну від множинності або простої сукупності чинників, тобто редукціонізму, саме система забезпечує результат дії певної закономірності її факторної побудови. Представлені основні імперативи теорії стратегічної конкурентоспроможності, до яких віднесено принципи конвенціональності, холізму, емерджентності та перманентного стратегічного контролінгу.

Удосконалення теорії людської поведінки дозволило описати спектр властивостей людського розвитку, необхідних для забезпечення стратегічної конкурентоспроможності регіону, а саме інтенціальність, нелінійний характер, інтерактивність, динамічність, конвергентність, сприяння зростанню доданої вартості, поширення сфери застосування гідної праці, підвищення ефективності людського потенціалу та розвитку регіональної економіки, вимога впровадження стратегічного управління.

Теорія стратегічного управління посилена механізмами стратегічного управління людським розвитком на засадах застосування реперних точок, котрі є ключовими етапами або орієнтирами, які допомагають відстежувати прогрес у розвитку особистих і професійних якостей індивідуума як на особистому рівні, так і на рівні людського розвитку у бізнесі та на рівні регіональної економіки.

Практичне значення проведеного дослідження. Практична значимість результатів дисертаційної роботи полягає у проведенні діагностики економічного розвитку Закарпатської області як наслідку стратегічного управління, що, в свою чергу, дозволяє виявити недоліки й інгібітори розвитку економіки області; ідентифікації факторів та визначенні їх впливу на розвиток регіону.

Практична значимість результатів дисертаційної роботи полягає у проведенні моніторингу стану людського розвитку та ідентифікації його властивостей в Закарпатській області; висновках проведеного стратегічного аналізу стану людського розвитку в області за методиками SPACE- та SWOT-аналізу, що дозволило діагностувати стан людського розвитку в Закарпатті та виявити його перспективні можливості, а також окреслити коло субфакторів впливу людського розвитку на конкурентоспроможність регіону і формалізувати їх у вигляді регресивної моделі; у запропонованій моделі стратегічного управління людським розвитком, котра сприятиме організації та реалізації стратегії розвитку Закарпатської області в цілому.

Проведений компаративний аналіз можливостей та загроз людського розвитку в Закарпатській області сприяє прийняттю управлінських рішень обласною адміністрацією, що може підвищити стратегічну конкурентоспроможність регіону. Автором обґрунтовані рекомендації з впровадження системи стратегічного управління людським розвитком. Алгоритм імплементації дозволяє більш ефективно використати ресурси регіону й забезпечити досягнення мети, означеної Регіональною стратегією розвитку Закарпатської області на період 2021-2027 рр.

9. Використання результатів.

Результати дослідження були обговорені та прийняті до впровадження Закарпатським регіональним центром економічних і гуманітарних досліджень НАН України (довідка про впровадження № 50/1 від 08.10.2025 р.), Товариством з обмеженою відповідальністю «Браво МК» стосовно вдосконалення стратегічного управління підприємством та його людським розвитком (довідка про впровадження № 1 від 18.11.2025), Товариства з обмеженою відповідальністю «Перечинська швейна фабрика» при плануванні заходів щодо підвищення якості управління персоналом та його розвитком (довідка №123 від 12 грудня 2025 р.).

Положення дисертації були використані в навчальному процесі економічного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (акт впровадження від 29.12.2025р.).

10. Оцінка мови та стилю.

Дисертацію написано згідно стилістики наукових робіт та дисертаційних праць із коректним використанням відповідних мовностилістичних засобів, та синтаксичних конструкцій із чітко впорядкованим зв'язком складових. Стиль викладення матеріалів – науковий, текст дисертації характеризується композиційною структурою, між розділами дисертації як частинами комплексного наукового дослідження прослідковується логічний причинно-наслідковий зв'язок, окремі найбільш важливі дані у структурі тексту репрезентовано за допомогою рисунків та таблиць.

Викладені матеріали дисертації характеризуються чіткою предметністю тлумачень, об'єктивністю аналізу, точністю формулювань та аргументацією тверджень.

Спосіб подання матеріалів представленого дослідження, наукових положень дисертації, висновків та рекомендацій забезпечують легкість та доступність їх сприйняття.

11. Відповідність діючим вимогам щодо оформлення дисертації.

Дисертаційна робота Ножова Едварда Миколайовича на тему: «Людський розвиток як фактор стратегічної конкурентоспроможності регіональної економіки» є завершеною науковою працею, яка за глибиною проведеного дослідження, його актуальністю, новизною, теоретичним та практичним значенням отриманих результатів, змістом, обсягом та оформленням відповідає вимогам встановленим до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 051 Економіка.

Дисертаційна робота побудована за класичною структурою, містить такі елементи: анотацію українською мовою, анотацію англійською мовою, вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел та додатки.

Дисертаційна робота складається за класичною схемою: зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків, викладених на 219 сторінках друкованого тексту. Матеріали дисертації містять 33 таблиці, 22 рисунка (3 з них на повних аркушах), 15 додатків на 23 сторінках. Список використаних джерел із 119 найменувань на 24 сторінках.

За формальними ознаками робота не відповідає чинним вимогам, що висуваються до оформлення дисертації Міністерством освіти і науки України.

12. Відповідність змісту дисертації спеціальності, з якої вона подається до захисту.

Дисертація за всіма ознаками повністю відповідає вимогам галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 051 Економіка.

13. Зауваження та рекомендації.

В ході написання дисертаційної роботи здобувачем були враховані всі зауваження та рекомендації, надані науково-педагогічними працівниками кафедри економіки, підприємництва та торгівлі ДВНЗ «Ужгородський національний університет» в процесі попередніх обговорень роботи під час проміжних, піврічних та річних звітів здобувача на засіданнях кафедри. В ході обговорення результатів дослідження Ножова Е. М. на засіданні кафедри економіки, підприємництва та торгівлі не було відмічено недоліків і зауважень.

14. Відповідність дисертації вимогам, передбаченим Наказом Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» № 40 від 12.01.2017р. (зі змінами та доповненнями).

Дисертаційна робота Ножова Едварда Миколайовича на тему «Людський розвиток як фактор стратегічної конкурентоспроможності регіональної економіки» повністю відповідає вимогам Наказу Міністерства освіти і Науки України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» № 40 від 12.01.2017 р. (зі змінами та доповненнями).

15. Кількість наукових публікацій, повнота опублікування результатів дисертації та особистий внесок здобувача до всіх наукових публікацій, опублікованих співавторами та зарахованих за темою дисертації.

Основні наукові позиції дисертації, які є особистим доробком автора, викладено у 17 публікаціях, 8 з них – у фахових виданнях України.

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ:

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Зарічна О. В., Ножов Е. М., Мигович В. П. Стратегічні обструкції в управлінні розвитком інноваційного підприємництва в Закарпатському регіоні. *Розвиток методів управління та господарювання на транспорті*. 2023. №2 (83) С. 95-06.

DOI: 10.31375/2226-1915-2023-2-95-106

URL: <https://www.daemmt.odesa.ua/index.php/daemmt/article/view/463>

ISSN: 2415-3893

(Наукове фахове видання України)

(Здобувачу належить провідна роль в аналізі динаміки інноваційної діяльності та причини падіння інноваційної активності в Закарпатській області,

Зарічна О. В. представила актуальність дослідження, його висвітлення в сучасних публікаціях, Мигович В. П. представив бачення управління перешкодами розвитку інноваційного підприємництва в Закарпатській області).

КЛЮЧОВІ СЛОВА: інноваційне підприємництво, стратегічний розвиток, регіон, стратегічне управління, стратегічна конкурентоспроможність, фактори розвитку.

2. Ножов Е. М. Людський розвиток як конструктивний та рекурсивний фактор регіональної конкурентоспроможності. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Сер. «Економіка»*. 2024. Вип. 1(63). С. 107-111.

DOI: 10.24144/2409-6857.2024.1(63).107-111

URL: <http://visnyk-ekon.uzhnu.edu.ua/issue/view/17951>

ISSN: 2409-6857

(Наукове фахове видання України)

(Здобувач самостійно провів всі етапи дослідження та підготував публікацію до друку).

КЛЮЧОВІ СЛОВА: регіональна економіка, конкурентоспроможність, фактор, система, людський розвиток, конструктивність, рекурсивність.

3. Палінчак М. М., Ножов Е. М., Сипливий А. О. Людський розвиток як основа стратегічних перетворень регіональної економічної системи. *Науковий вісник Ужгородського університету. Сер. «Міжнародні економічні відносини та світове господарство»*. 2024. Вип. 50. С. 93-97.

DOI: 10.32782/2413-9971/2024-50-16

(Наукове фахове видання України)

(Здобувачу належить схема взаємодії стратегічних складових людського розвитку зі стратегічними діями стратегічного управління системою, здобувачем представлена адекватність стратегічних та тактичних завдань людського розвитку стратегічним завданням розвитку Закарпатської області, Палінчак М. М. навів характеристику значимості людського розвитку в процесі побудови стратегічної конкурентоспроможності регіональної економіки, Сипливий А. О. здійснив узагальнення та обґрунтував пропозиції для регіональної влади).

КЛЮЧОВІ СЛОВА: стратегічне управління, регіональна економіка, стратегічний розвиток, людський розвиток, стратегічний план.

4. Палінчак М. М., Русин О. О., Ножов Е. М. Ефективність використання людського потенціалу України та її обструкції. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Сер. Міжнародні економічні відносини та світове господарство.* 2025. Вип. 54. С. 123-128.

DOI: 10.32782/2413-9971/2025-54-19

URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/73384>

ISSN: 2413-9971

(Наукове фахове видання України)

(Здобувачу належить провідна роль в обґрунтуванні причин негативного тренду структури зайнятості як складової людського розвитку, Палінчак М. М. здійснив узагальнення результатів дослідження, Русин О. О. провів розрахунки показників ефективності використання людського потенціалу в Закарпатській області, їх інтерпретації).

КЛЮЧОВІ СЛОВА: людський потенціал, людський розвиток, ефективність використання людського потенціалу, розвиток економіки, продуктивність праці, конкурентоспроможність, стратегічний розвиток.

5. Агій Я. Ю., Ножов Е. М., Русин О. О. Управління людським розвитком як фактором конкурентоспроможності на засадах ефективності. *Науковий вісник Ужгородського університету. Сер. Економіка.* 2025. Вип. 1(65). С. 26-30.

DOI: 10.24144/2409-6857.2025.1(65).26-30

URL: <http://visnyk-ekon.uzhnu.edu.ua/article/view/328788>

ISSN: 2409-6857

(Наукове фахове видання України)

(Здобувачу належить провідна роль у окресленні інтенцій як інструменту людського розвитку, Русин О. О. здійснив ідентифікацію чинників, що впливають на підвищення ефективності використання людського потенціалу, Агій Я. Ю. обґрунтував актуальність дослідження та здійснив огляд останніх публікацій).

КЛЮЧОВІ СЛОВА: економічний та людський розвиток, конкурентоспроможність, регіон, людський потенціал, ефективність використання людського потенціалу, стратегічний фактор розвитку, інтенція.

6. Кубіній Н.Ю., Ножов Е.М., Афанасьєв Д.О. Людський капітал, мобільність та міграція: стратегічні функції. *Розвиток методів управління та господарювання на транспорті*. 2025. №3(92). С. 79-90.

DOI: 10.31375/2226-1915-2025-3-06

URL: <https://www.daemmt.odesa.ua/index.php/daemmt/article/view/595>

ISSN: 2415-3893

(Наукове фахове видання України)

(Здобувачу належить дослідження впливу міграції на країни та регіони, та стратегічних функцій людського капіталу, Кубіній Н. Ю. описала стратегічні функції міграції, Афанасьєв Д. О. представив стратегічні функції мобільності).

КЛЮЧОВІ СЛОВА: людський розвиток, людський капітал, мобільність, міграція, стратегічне управління, конкурентні переваги.

7. Ножов Е. М. Стратегічний аналіз людського розвитку Закарпаття: сильні та слабкі сторони. *Науковий вісник Ужгородського університету. Сер. Економіка*. 2025. №2(66). С. 110-115.

DOI: 10.24144/2409-6857.2025.2(66).110-115

URL: <http://visnyk-ekon.uzhnu.edu.ua/article/view/343094>

ISSN: 2409-6857

(Наукове фахове видання України)

(Здобувач самостійно провів всі етапи дослідження та підготував публікацію до друку).

КЛЮЧОВІ СЛОВА: стратегічний аналіз, конкурентні переваги, людський розвиток, регіональна економіка, людський потенціал, мобільність робочої сили, стратегічний розвиток.

8. Палінчак М., Русин О., Ножов Е. Ретроспективний та стратегічний аналіз як тло управлінських рішень. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Сер. Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2025. Вип. 57. С. 166-171.

DOI: <https://doi.org/10.32782/2413-9971/2025-57-23>

http://visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/57_2025ua/25.pdf

ISSN: 2413-9971

(Наукове фахове видання України).

(Здобувач представив методику SPACE та її роль в аналізі конкурентоспроможності економічного актора, Русину О. належить обґрунтування взаємодії методики ретроспективного та стратегічного аналізу та їх значення для забезпечення конкурентоспроможності регіональної економіки, Палінчак М. обґрунтував актуальність дослідження та здійснив узагальнення позицій співавторів.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: управлінське рішення, ретроспективний аналіз, стратегічний аналіз, функції аналізу, SWOT-analysis, SPACE-analysis, регіональний розвиток, розвиток бізнесу.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

9. Завадяк Р. І., Ножов Е. М., Сипливий А. О. Стратегічне управління людським розвитком в умовах інтенціональної економіки. *Модернізація економіки: сучасні реалії, прогнози, сценарії та перспективи розвитку*: матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф., м. Херсон. 27-28 квіт. 2023 р., м. Херсон. С. 46-48.

(Здобувачу належить опрацюванні результатів дослідження, їх систематизація).

10. Ножов Е. М. Цінність грошей і ціна таланту підприємливості. *Українське суспільство на шляху ринкових перетворень*: матеріали Міжнар. студ. наук. конф., м. Харків. 27 березня 2014 р., м. Харків. С. 66-73.

(Здобувач самостійно провів всі етапи дослідження та підготував публікацію до друку).

11. Ножов Е. М. Обґрунтування стратегій розвитку підприємства в умовах конкурентного середовища. *Маркетинг та менеджмент у фокусі викликів нової економіки*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Ужгород, 26-28 квітня 2018 р., м. Ужгород. С. 106-109.

(Здобувач самостійно провів всі етапи дослідження та підготував публікацію до друку).

12. Ножов Е. М. Стратегічне управління людським потенціалом. *Модернізація економіки: сучасні реалії, прогнозні сценарії та перспективи розвитку*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Херсон, 18-19 квітня 2024 р., м. Херсон. С.130-131.

(Здобувач самостійно провів всі етапи дослідження та підготував публікацію до друку).

13. Ножов Е. М. Продуктивність праці як економічний індикатор людського розвитку. *Актуальні питання економіки, обліку, фінансів та управління персоналом*: матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф., м. Ужгород, 18 квітня 2024 р., м. Ужгород, С. 79-82.

(Здобувач самостійно провів всі етапи дослідження та підготував публікацію до друку).

14. Ножов Е. М. Властивості людського розвитку як фактору конкурентоспроможності. *Проблеми і перспективи розвитку транспорту*: матеріали XII Всеукраїн. наук.-практ. конф. студентів та молодих вчених, м. Одеса, 25 квітня 2024 р., м. Одеса. С. 30-33.

(Здобувач самостійно провів всі етапи дослідження та підготував публікацію до друку).

15. Ножов Е. М. Продуктивність праці та значення її аналізу. *Модернізація економіки: сучасні реалії, прогнозні сценарії та перспективи розвитку*: матеріали VII Міжнар. наук.-практ. конф., м. Херсон, 17-18 квітня 2025 р., м. Херсон. С. 197-199.

(Здобувач самостійно провів всі етапи дослідження та підготував публікацію до друку).

16. Ножов Е. М. Рівень людського розвитку та рівень інтелекту як стратегічні фактори конкурентоспроможності. *Проблеми і перспективи розвитку сталого транспорту*: матеріали XIII Всеукр. наук.-практ. конф.

студентів та молодих вчених, м. Одеса, 24 квітня 2025 р., Ч. 1., м. Одеса. С. 19-22.

(Здобувач самостійно провів всі етапи дослідження та підготував публікацію до друку).

17. Русин О. О., Ножов Е. М. Реперні точки у стратегічному управлінні розвитком людського потенціалу. *Сучасний стан та пріоритети модернізації фінансово-економічної системи: теорії та пропозиції*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конфер., м. Запоріжжя, 11–12 жовтня 2024 р., Львів-Торунь: Liha-Pres, 2024. С. 59-64.

(Здобувач проаналізував та виділив реперні точки стратегічного управління, Русин О. розкрив стратегічне значення реперних точок).

16. Результати перевірки роботи на академічний плагіат.

Перевірка дисертаційної роботи проводилася сертифікованою програмою StrikePlagiarism. У ході перевірки дисертації запозичень матеріалу без посилання на відповідне джерело не виявлено. Виявлені за допомогою програми StrikePlagiarism текстові співпадіння (цитування) мають посилання на відповідні першоджерела, внесені до списку використаної літератури. Запозичення (співпадіння) в тексті не мають ознак плагіату.

Положення дисертації апробовано на розширеному засіданні кафедри економіки, підприємництва та торгівлі економічного факультету із залученням окремого фахівця (протокол № 13 від 28 квітня 2026 р.). За результатами засідання ухвалено затвердити позитивний висновок про наукову новизну, теоретичне і практичне значення результатів та рекомендувати дисертаційну роботу Ножова Едварда Миколайовича на тему: «Людський розвиток як фактор стратегічної конкурентоспроможності регіональної економіки» до захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 051 Економіка.

Головуючий на засіданні
кандидат економічних наук, доцент,
завідувач кафедри економіки,
підприємництва та торгівлі

Олександр МОЛНАР

Підпис кандидата економічних наук, доцента,
завідувача кафедри економіки, підприємництва та торгівлі
Молнара О.С. засвідчую

Вчений секретар ДВНЗ

Олена МЕЛЬНИК

